KUULEMISTILAISUUS SOTEPE –RAHOITUSLAKIEN (617/2021) MUUTTAMISESTA 20.5.2022 KLO 10

HUS-KUNTAYHTYMÄN KOMMENTIT
TEPPO HEIKKILÄ

RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMINEN HYVINVOINTIALUEILLE

- Määräytymistekijöistä jätettiin lausuntokierroksen jälkeen pois yliopistosairaalalisä, jolla oltaisiin kompensoitu yliopistollisuuteen kuuluvia tutkimuksen, opetuksen, innovaatiotoiminnan ja kehittämisen kustannuksia (TKIO).
- Opetus- ja tutkimustoiminta aiheuttaa arviolta 10 % yliopistosairaalan kokonaiskustannuksista (valtakunnallisesti n. 600 Me). Tästä rahoituksesta vastaavat tällä hetkellä pääosin kunnat osana yo-sairaaloiden yleisrahoitusta.
- Myös tulevassa mallissa iso osa kustannuksista jää omistajahyvinvointialueiden rahoitettavaksi yleiskatteellisesta valtion rahoituksesta. Jos opetus- ja tutkimustoimintaa ei huomioida rahoitusmallissa, rahoitus ei kohdennu tosiasiallisia kustannuksia vastaavasti ja asettaa vakavan uhan yliopistosairaaloiden opetus- ja tutkimustoiminnan rahoitukselle.

RAHOITUKSEN MÄÄRÄYTYMINEN HYVINVOINTIALUEILLE

- Yliopistosairaaloiden tutkimus- ja koulutustoiminnalla on perustavanlaatuinen merkitys terveydenhuollon toiminnassa ja vaikuttavuudessa; vain tutkittu tieto mahdollistaa laadukkaiden, väestön tarpeisiin vastaavien palvelujen tehokkaan tuottamisen ja järjestämisen.
- Yliopistosairaalalisän ohella toinen mahdollisuus olisi irrottaa TKIO-toimintojen rahoitus täysimääräisesti yleiskatteellisesta rahoituksesta ja kohdentaa se valtion koulutus- ja tutkimusrahoitusmomenteille. Tämä tekisi rahoituksesta kokonaisuudessaan läpinäkyvämpää.
- Rahoitus tulee kanavoida suoraan HUS-yhtymälle ja muille yo-sairaaloille.
- Mallin kehittämisessä tulee kuulla yliopistosairaaloita.

OLOSUHDETEKIJÖIDEN JA KUSTANNUSTEN HUOMIOIMINEN

- Vuosi 2022 on alkanut kasvavan inflaation merkeissä; inflaatio tulisi huomioida rahoitusmallissa hyvinvointialueiden hintaindeksiä nopeammalla aikataululla.
- Kustannusten jälkikäteisen tarkistamisen kahden vuoden viive on liian pitkä.
- Vuoden 2022 todellisiin kustannuksiin perustuva korjauserä tulisi maksaa alueille jo vuonna 2023 esitetyn vuoden 2024 sijaan.
- Koronapandemiavuosien ja kevään 2022 työtaistelutoimien vuoksi HUSin hoitojonot ovat ennätyspitkät eikä ehdotettu rahoitusmalli huomioi hoitovelan lyhentämiseen tarvittavia resursseja lainkaan.

THL:N TARVEVAKIOINTIMALLI

- Sote-rahoitus perustuu pääosin THL:n kehittämän tarvevakiointimallin palvelutarvetta kuvaaviin kertoimiin. Hallituksen esityksessä eduskunnalle on mallia on kehitetty ja mm. sairausryhmiä on lisätty. Uusitussa mallissa Uudenmaan arvioitu palvelutarve kasvaa selkeästi.
- Rahanjakoon tulee käyttää vain validoituja ja perinpohjin testattuja instrumentteja; THL:n mallin kehittäminen osoittaa, että keskeneräinen malli voi tuottaa satunnaista rahanjakoa, joka ei perustu tosiasialliseen tarpeeseen. Sote-rahoituksen ollessa lähes 22 mrd. euroa pienikin virhe tarvekertoimissa voi johtaa huomattaviin alueellisiin rahansiirtoihin.
- Mallin kehittäminen ei poista tarvetta mallin avaamiselle ulkopuoliseen arviointiin. Soterahoituksen perustuessa pääosin potilastietojen kirjaamiseen, tietojen oikeellisuus ja mallin kyky tunnistaa palvelutarve on äärimmäisen tärkeää.

MUUT HUOMIOT

- Esitetty rahoitusmalli sisältää vuosikatteeseen perustuvan lainanhoitovaltuuden, jonka laskentakaavassa lainojen kuoletusaika on määritelty epärealistisen lyhyeksi. Mallia tulee muuttaa siten, että kaava perustuu todellisiin kuoletusaikoihin.
- Rahoitusmalli heikentää vakavasti HUSin investointikyvykkyyttä ja valmiutta ylläpitää perustason ja vaativan erikoissairaanhoidon toimintoja.

TAUSTADIAT

EDUSKUNNAN SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN PYYTÄMÄ ASIANTUNTIJALAUSUNTO RAHOITUSLAKIEN MUUTTAMISESTA

Asia: HE 68/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistukseen liittyvän rahoituslainsäädännön muuttamiseksi.

Kuuleminen: perjantai 20.5.2022 klo 10.

Lausunto ja power point tulee toimittaa torstaina 19.5.2022 klo 12 mennessä:

StV@eduskunta.fi

EHDOTETUT MUUTOKSET HYVINVOINTIALUEIDEN RAHOITUKSEEN

- Terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon **tehtäväkohtaiset painotukset** tarkistetaan vuoden 2022 kustannusten pohjalta.
- Terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon **tarvetekijät ja niiden painokertoimet** tarkistetaan THL:n uusimman tutkimuksen pohjalta.
- **Palvelutarpeen kasvun arvio** vuosille 2023-2026 THL:n tutkimuksen pohjalta.
- **Indeksikorotus** huomioidaan vuosittain palvelutarpeen arvioidun kasvun ja toteutuneiden kustannusten jälkikäteisessä arvioinnissa.
- **Lainsäädäntö** jälkikäteisen tarkistuksen laskentatavalle.

RAHOITUSLAKIIN 617/2021 EHDOTETUT MUUTOKSET

Muutokset:

3 § Valtion rahoitus hyvinvointialueille, 1. momentti: määräytymistekijät ja niiden prosenttiosuudet.

7 § Palvelutarpeen muutoksen huomioon ottaminen, 1. momentti:

v. 2023 1,04 % -> 1,02 %, v. 2024 1,03 % -> 1,05 %, v. 2025 1,07 % pysynyt samana ja v. 2026 1,05 % -> 1,02 %.

8 § Kustannustason muutoksen huomioon ottaminen, 1. momentti: valtion rahoituksen tasoa määritettäessä varainhoitovuodelle kustannustason muutos otetaan huomioon hyvinvointialueiden hintaindeksin mukaisesti. Lisäys lakiin: otetaan huomioon hv-alueiden edellisen vuoden laskennalliset kustannukset, palvelutarpeen muutos ja toteutuneiden kustannusten jälkikäteinen tarkistus.

13 § Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus, 3. momentti: tehtäväkohtaiset painotukset ilmoitettujen kustannusten perusteella (enn2021 ja TA2022).

14 § Terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelutarvekerroin, liitteen 1 tarvetekijät ja painoarvot.

Lisäykset:

10 § Toteutuneiden kustannusten huomioon ottaminen, 2. momentti

35a § Hyvinvointialuekohtainen korvaus vuonna 2024

MUUTETTAVAT LAIT

- Hyvinvointialueiden rahoituksesta annettu laki (617/2021)
- Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettu laki
- Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanolaki ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annettu laki
- Verotusmenettelystä annettu laki
- Tuloverolaki
- Valtiokonttorista annettu laki